

**С благословом
Његовог Преосвештенства
Епископа нишког Господина Иринеја**

The Days of St. Emperor Constantine and Helena

NIŠ AND BYZANTIUM

THIRD SYMPOSIUM

NIŠ, 3 - 5. JUNE 2004.

THE COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS
III

Editor

MIŠA RAKOCIJA

Niš, 2005.

Дани Св. цара Константина и царице Јелене

НИШ И ВИЗАНТИЈА

ТРЕЋИ НАУЧНИ СКУП

НИШ, 3 – 5. ЈУН 2004.

ЗБОРНИК РАДОВА

III

Уредник
МИША РАКОЦИЈА

Ниш, 2005.

Издавачи
ГРАД НИШ
ДИГП „ПРОСВЕТА“ – НИШ

За издаваче
градоначелник
СМИЉКО КОСТИЋ
„Просвета“ Ниш – директор
МИЛУТИН ИЛИЋ

Организациони одбор

- Владика нишки Господин Иринеј
- Академик Дејан Медаковић
- градоначелник Смиљко Костић
- градски архитекта Јован Мандић
- градски менаџер др Властимир Ђокић
- др Бранко Вујовић
- др Александар Јовановић
- др Александар Кадијевић
- Миша Ракоција
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- Небојша Озимих
- Ана Перовић (координатор)

Редакција

- Владика нишки Господин Иринеј
- Академик Дејан Медаковић
- градски архитекта Јован Мандић
- др Грем Џонс
- др Гиордана Тровабене
- Јоанис Сисиу
- др Георги Геров
- др Бранко Вујовић
- др Александар Јовановић
- др Александар Кадијевић
- мр Оливер Томић
- Миша Ракоција
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- Небојша Озимих
- Марица Масимовић (секретар)

САДРЖАЈ

<i>Радивој Радић</i>	Византијске кратке хронике о паду Цариграда 1204. године	
<i>Radivoj Radic</i>	Byzantine short chronicles regarding the fall of Constantinople in 1204.	17 – 28
Graham Jones	Constantinople, 1204, renewal of interest in imperial and other Byzantine cults in the west, and the growth of new traditions	
<i>Грахам Џонс</i>	Константинопољ 1204. године, обнова интересовања на западу за царске и друге византијске култове и стварање нових традиција	29 – 48
<i>Момир Јовић</i>	Запад и Србија крајем XII и почетком XIII века	
<i>Momir Jovic</i>	The western world and Serbia in the late 12. and early 13. century	49 – 68
<i>Sofija Grandakovska</i>	Monastic atmosphere in the church of St. Constantine and Helena in Ohrid	
<i>Софија Грандаковска</i>	Монашка атмосфера у цркви Св. Константина и Јелене у Охриду	69 – 78
<i>Александар В. Поповић</i>	Књижевна делатност Јулијана Апостате у Нишу	
<i>Aleksandar V. Popovic</i>	Literary activity of Julian the Apostate in Naissus	79 – 86
<i>Ирена Љубомировић</i>	Наисус у новој провинцији између истока и запада	
<i>Irena Ljubomirovic</i>	Naissus in a new province between the east and the west	87 – 102
<i>Ивана Поповић</i>	Дијадема на Константиновом потртрету из Ниша: настанак и развој нове царске инсигније	
<i>Ivana Popovic</i>	Diadem on Constantine's portrait from Naissus: origin and evolution of new imperial insignia	103 – 118
<i>Giordana Trovabene</i>	Divinità e personificazioni fluviali nei pavimenti musivi tardo antichi: aspetti iconografici e variazioni semantiche	
<i>Бордана Тровабене</i>	Речна боженства и персонификације на мозаичним подовима касне антике и средњег века: иконографски аспекти и семантичке варијације	119 – 130
<i>Мирјана Татић-Ђурић</i>	Најтарији Христови ликови и њихове античке паралеле	
<i>Mirjana Tatic-Djuric</i>		131 – 148
<i>Гордана Милошевић</i>	„Италијански план“ Ниша из 1719. године као повод за реконструкцију изгледа средњовековног и античког града	
<i>Gordana Milosevic</i>	The „Italian plan“ of Nis from 1719 as the motive for reconstructing the outlook of the medieval and ancient town	149 – 162
<i>Михаило Милинковић</i>	Нека запажања о рановизантијским утврђењима на југу Србије	
<i>Mihailo Milinkovic</i>	Einige bemerkungen zu frühbyzantinsichien befestigungen im süden Serbiens	163 – 182
<i>Душан Рашковић</i>	Стање истражености рановизантијских утврђења на северозападу области Нанса	
<i>Dusan Raskovic</i>	Research conditions of early Byzantine fortifications in the northwest region of Nais	183 – 194

<i>Предраг В. Милошевић</i> <i>Predrag V. Milosevic</i>	Цар Константин, утемељитељ Византије и њене архитектуре Emperor Constantine, the founder of Byzantium and its architecture	195 – 212
<i>Carolyn S. Snively</i>	Dacia mediterranea and Macedonia secunda in the sixth century: a question of influence on church architecture	
<i>Каролин С. Снајвели</i>	Средња Дакија и друга Македонија у шестом веку: питање утицаја на црквену архитектуру	213 – 224
<i>Цоня Дражева</i> <i>Tsoniya Drajeva</i>	Градските центре по јужното Българско Черноморие през VII-XV век – посредници между Бугарија и Византија Town centres along south Bulgarian black sea coast in 7 th – 15 th C.A.D – mediators between Bulgaria and Byzantium	225 – 240
<i>Stela Doncheva</i> <i>Стела Дончева</i>	Symbolic emphasises in the mediaeval religious architecture Симболичко наглашавање у средњевековној црквеној архитектури	241 – 260
<i>Оливер Томић</i> <i>Oliver Tomic</i>	Особености фресака XIII века у Студеничкој Никољачи Frescoes of Nikoljaca (13 th century) in Studenica monastery – some peculiarities	261 – 278
<i>Joanis Sisyu</i> <i>Иоанис Сисиу</i>	The painting of Saint George in Omoforklisia, kastoria and the scene of the Koimisis of the Virgin Mary Сликарство Светог Ђорђа Оморфоклисије и циклус Успење Богородице	279 – 292
<i>Narula Hadji</i> <i>Харула Хађи</i>	The presentation of annunciation in the church of Saint Alypius in Kastoria Сликарство око 1200. године и сцена Благовести у двама црквама у Касторији	293 – 298
<i>Georgi Gerov</i> <i>Георги Геров</i>	Une icone de Saint Georges du XV siecle	299 – 308
<i>Père Michal Janocha</i> <i>Отац Михаил Јаноша</i>	Exaltation de la Sainte Croix dans le cadre de cycles illustratifs d'invention de la Sainte Croix dans la peinture monumentale post – byzantine de la fin du XV ^e et du XVI ^e siecle Воздвижење Часног Крста у сцени из циклуса који илуструје откриће Часног Крста са монументалне пост-византијске слике са краја XV и из XVI века	309 – 318
<i>Мирјана М. Машнић</i> <i>Mirjana M. Masnic</i>	Фриз светитеља у медаљонима у трећој зони наоса Св. Пантелејмона у Нерезима A frieze of saints in medallions in the third zone of the naos in St. Panteleimon at Nerezi	319 – 334
<i>Миша Ракоција</i> <i>Misa Rakocija</i>	Новооткривени фрагменти живописа из старе цркве Св. Николе у Нишу Newly discovered fresco fragments in the old church of St. Nicholas in Nis	335 – 358

<i>Marta Nagi</i>	Saint Helen with a palm in meta - Byzantine icon painting	
<i>Марта Нађ</i>	Света Јелена са палмом у пост-византијској уметности	359 – 368
<i>Иванка Гергова</i>	Ниш и Рилският манастир през XVIII и XIX векове	
<i>Ivanka Gergova</i>	Nish and the/Rila monastery during XVIII and XIX centuries	369 – 376
<i>Елена Попова</i>	Самоковски икони в селата из Царибродско	
<i>Elena Popova</i>	Icons from Samokov in the Caribrod villages	377 – 382
<i>Александар Кадијевић</i>	Истористичке основе неовизантијске архитектуре у XIX веку	
<i>Aleksandar Kadijevic</i>	Historistic grounds of the XIX-century neo-byzantine architecture	383 – 396
<i>Милица Церанић</i>	Неовизантијски елементи у архитектури храма Св. Саве на Врачару	
<i>Milica Ceranic</i>	Neo-byzantine elements in the architecture of St. Sava memorial church in Vracar	397 – 412
<i>Александра Нитић</i>	Мајстори средњовековног златовеза из народног музеја у Београду	
<i>Жељка Темерински</i>	The masters of medieval gold embroidery from the national museum in Belgrade	413 – 424
<i>Aleksandra Nitic</i>		
<i>Zeljka Temerinski</i>		
<i>Giorgio Bezoari</i>	Survey and static controls of the San Marco's basilica in Venice	
<i>Carlo Monti</i>	Снимање и статичка провера базилике Светог Марка у Венецији	425 – 434
<i>Ђорђо Бесоари</i>		
<i>Карло Монти</i>		
<i>Франц Цурк</i>	О Јефимијином везу	
<i>Franz Curk</i>	On the Embroidery of Jefimija	435 – 466
<i>Слободан Милеуснић</i>	„Византина“ у српском сликарству 17. и 18. века	
<i>Slobodan Mileusnic</i>	„Byzantine“ in Serbian painting of the 17. and the 18. century	467 – 488
<i>Валдемар Делуга</i>	Polish-Ukrainian research of the post-byzantine art in 19 th and 20 th century	
<i>Валдемар Делуга</i>	Украјинска истраживања византијске и пост-византијске уметности са почетка XX века	489 – 502